

ANNELI
PÄÄKKÖNEN
Juhannusnovelleja

NTAMO

Juhannusnovelleja

ANNELI PÄÄKKÖNEN
Juhannusnovelleja

NTAMO

Helsinki 2019

© Anneli Pääkkönen
ISBN 978-952-215-784-3

ULKOASU & TAITTO
Göran de Kopior

KANNEN KUVA
Peder Severin Krøyer (1851–1909),
Sankt Hansblus i Skagen strand (1906), 149,5 x 257 cm,
(Skagens Museum/Wikimedia Commons;
öljymaalaukseen käännetty peilikuvakseen)

VALMISTAJA
BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

NTAMO
2019
www.ntamo.net

NIIN HYVÄ OLLA

– On niin kuuma, ettei jaksakaan edes riidellä, professori sanoi.

Ihminen on niin ihminen, Teepee ajatteli. Mitä enemmän katselen ja kuuntelen näitä ihmisiä, sitä kipeämmin ikävöin heihin edes hitusen jotakin muuta, vaikka haavanlehden herkkyyttä ja viisautta puhjeta puuhun, pudota puusta, leijua. Mutta ihmiset haluavat olla ihmisiä, rakastavat järjestystä, saavat aikaan hirvittävää sekasortoa.

Syreenimajan varjoisassa lämmössä istui kolme ihmistä: Teepee, vanha mies jota kaikki sanoivat professoriksi ja tämän miniä, Aurora. He lukivat kirjojaan, Teepee tosin oli vain lukevinaan. Aurora oli työntänyt hänen käteensä Korppi-sarjan vanhan kuluneen pokkarin *Toinen esirippu*. Vahvaa veltoa Fulleria, oli Aurora sanonut suu vinossa. Teepee oli ensin ilahtunut: Aurora uskoi hänellä olevan huumorintajua. Sitten hän päätyi ajattelemaan virnuilevat sanat kurjaksi ironiaksi. Professorilla oli vanhassa aitassa kesäkirjasto, kolme hirsiseinää peittävät hyllyt täynnä rikoskirjallisuutta, trillereitä, vanhoja satukirjoja. Murhat, kauhu, noidut lapset, ilkeät äitipuolet kuuluivat kesään niin kuin kantovesi ja syöksylentävät paarmat.

Kukkivan syreenimajan juovuttavaan tuoksuun sekoittui pihan laidalla kasvavien harmaarunkoisten haapojen lakkaamaton havina. Oli juhannusaatto. Teepee tiesi Auroran kutsuneen hänet mukaan

koska piti Teepeetä ujona, yksinäisenä ja saamattomana. Mikään noista ominaisuuksista ei ollut Teepeelle ongelma. Ongelma oli Aurorassa ja hänen miehessään Lassissa. Ihminen on ainut eläin, joka on tehnyt olemisestaan ongelman, Teepee ajatteli. Eikä vain omastaan vaan myös toisten olemassaolosta. Joka aamu silmät auki saatuaan ihminen alkaa kiireesti luoda järjestystä elämäänsä ja sillä tavoin rajoittaa olemista. Eikä vain omaansa vaan myös kanssaihmissen oloa.

Teepee sulki silmänsä, kuunteli haapoja ja violeteissa kukkatertuissa pörrääviä kimalaisia. Kukaan ei tunne minua, hän ajatteli.

Avatessaan silmänsä hän näki professorin laskeneen kirjan polvilleen ja tuijottavan häntä. Teepee painoi katseensa pokkarinsa kellastuneelle sivulle, sanojen rivit asettuivat lauseeksi: ”syödessään aamiaiseksi tomaattiliemeen säilöttyjä sardiineja hän luki saamiaan kirjeitä kasvavan alakuloisuuden vallassa”.

Professori katsoi miniäänsä, joka luki Graham Greenen *Valheitten taloa*. Ärtymys nosti päätään. Hänen poikansa Lassi on ollut puoli vuotta naimisissa ja jo on naisella kulmakarvojen välissä kärsimyksen pystyrypyt.

– Helle ei estä elämää. Se leikkii meillä kuin kissa hiirellä, professori sanoi.

Miniä naurahti, silmät kulkivat ummehtuneelta tuoksuvan kirjan riveillä. ”Hän kyyristyi rungon taakse ja sudet vetäytyivät etäämmäksi; pienen rautapenkin ja puunrungon välissä hänestä tuntui, ettei kukaan enää ikinä löydä häntä”, Aurora luki ääneti katsomatta appeensa vaikka tunsu tämän halun ryhtyä saarnaamaan jostakin. ”Eräänlainen katkera onnellisuus ja itsesääli saivat hänet itkemään; hän oli kadonnut; nyt ei tarvitsisi enää säilyttää mitään salaisuuksia; hän luopui kerta kaikkiaan vastuusta.”

Miniä on erityisen kaunis nauraessaan, ajatteli professori.

– Onko ihminen kadottamassa tahdonvapautensa? professori kysyi. – Ei pelkästään tämän kuumuuden takia. Onko ilmapiiri suotuisa fasismille?

– Niin, sanoi Teepee silitellen kirjansa avointa aukeamaa. Hän yritti muotoilla ajatuksiaan: nykyihmistä eivät kiinnosta aatteet eikä ismit. Kiinnostaa vain mitä itsestä ajatellaan. Ihminen haluaa olla ajateltu, tykätty. Ilmapiirit on vangittu koneisiin. Ei ole vapautta. Tahtoa on, mutta minkälaista – mikä on tahdonvapaus – sen hän totisesti halusi tietää. Sanoiksi asti muovautui kuitenkin vain se, että hän inhosi sardiineja tomaattiliemessä. Sitä ei voinut sanoa. Sitäpaitsi professori ei halunnut vastauksia, hän halusi vastata itse omiin kysymyksiinsä. Hänen kysymyksensä valehtelivat. Hän halusi vain tökkiä heitä kuin keskenkasvuisia hitaita kuoriaisia.

Professori tuijotti kirjaansa ja mietti miten saisi eloa näihin nuoriin. Mistä hänen poikansa ja miniänsä olivat napanneet mukaansa nuoren miehen, joka sanoi kaikkeen ”nii-in”. Olenko itse elossa? Luonto on tukahdutettu ja alistettu myös sisäpuolellamme valistuksen ajoista lähtien. Syreeninkukkien paksu tuoksu pani professorin ajatukset lepattamaan. – Pelkät tosiasiatieteet tekevät pelkkiä tosiasiaihmisiä, hän sanoi.

– Nii-in, vastasi Teepee.

– Sanoi Husserl, professori lisäsi ja Teepee nyökkäsi.

Takuulla tuo pitkäraajainen kolmas pyörä ei ole lukenut Husserlia, professori ajatteli. – Euroopan suurin vaara on kyllästyminen, hän sanoi ja lisäsi ennenkuin Teepee ehti sanoa mitään: – Sanoi Husserl.

– Kahville!

Lassi kurkisti lehtimajaan.

– Tuo kahvit tänne, professori sanoi.

– Katettiin jo kuistille.

– Täällä varjossa on viileämpää.

– Niin on, sanoi Aurorakin. Lassi oli jo mennyt. Aurora kumartui katsomaan paljasta jalkaansa.

– Nokkonen?

– Ei.

– Viholainen on kaunis nimi nokkoselle, professori sanoi.

Aurora hieroi jalkaansa. Hetken tuntui, että professorin käsi lähestyi, se oli harhaa, professori oli noussut ja hänen pitkä ja pyöreä hahmonsa peitti syreenimajan sisääntuloaukon. Pysykööt aikuiset omassa maailmassaan, Aurora ajatteli tuntien kyyhöttävänsä piilossa kuin Greenen tarinan pikkupoika, jonka sieluun oli säilytetty aikuisten salaisuuksia. Professori oli jättänyt kirjansa *Filosofiat ja fasismi* majan kivipöydälle. Aurora muisti nähneensä sen aitan hyllyssä Grimmin satujen vieressä. Kokoelmissa ei ollut mitään järjestystä.

Teepee katseli Auroran punaisiksi lakattuja varpaankynsiä, hätkähti, nousi, katkaisi pensaasta kuivan oksan, hypisteli professorin kirjaa kivipöydällä, mietti miksi professori luki tuollaisia suppeita esityksiä suurista kysymyksistä.

– Kaikki pitää tehdä lyhyeksi, helposti omaksuttavaksi vaikka ilman ymmärrystä, jotta sielu rauhoittuisi ja voisi juoda kahvinsa, jakaa voileipänsä puhtaan omantunnon kanssa, Teepee sanoi kuin olisi ollut kiire, ja hän punastui, sanat poukkoilivat kuin toukka, joka taiteili kapealla saraheinän lehdellä. Auroran punaiset varpaankynnet kuuntelivat.

Auroran teki mieli silittää Teepeen käsivartta. Vuosi sitten hän oli tehnyt niin ja se oli ollut tyhmää. Hän otti *Valheiden talon* mukaansa, silitti sen karheaa vanhaa pahvikantta astuessaan syreenimajan hämärästä helteen kirkkauteen. Miten kestää vanheneminen. Hänet valtasi lapsellinen kapina. Hän oli yli kolmenkymmenen, oli ehdittävä tehdä lapsi ennen vanhenemista. Halusiko hän lasta, ei hän tiennyt. Hän tiesi Lassin haluavan, Lassi oli täyttänyt neljäkymmentä

”hän nousisi katolle, syleilisi siellä taivasta, huuttaisi juhannusonnea, onnea ja lempeä koko maailmalle ja onnea kukkuisivat etäällä käet, kun hän syleilisi maailmaa, jos vain kädet yltäisivät maailman kesäisen lämpimän selän ympäri”

NTAMO 2019
978-952-215-784-3

9 789522 157843 >